

ende alsoo dat behooren ende van nooden wesen moghen sal; ontbieden daeromme ende bevelen die van de Raden ende Rekeninghe in onse Graeffchappe van Hollandt, Zeelandt, Vrieslant, onsen Procureur Generael aldaer, allen anderen onsen Officiere[n] ende Justiciere[n], ende eenen ygelijck die 't selfde aengaen mach, dat sy-luyden ende elck van hen dese onse Collatie ende giste doen ende laten hebben heuren volkomen effecten, die voornoemt van Enchuyfen daer van rustelijck ende volkomelijck gebruycken ende genieten, sonder hen daer inne te doene ofte ge-

doen gedaen te worden eenigh hinder; kort ofte letsel ter contrarie, want onse believen ende meeninge alfulcks is. Gegeven tot Delft onder onsen grooten Zegel, in desen ende gelijcken saken dienende, op den negenden dagh der maent February, xv^c. 73, van onsen Rijkke, te wetene van Spangien, Sicilien, &c. 't xviii, ende van Napels 't xx; op te Ploy stontd geschreven; by den Koningh, ter relatie van de Stadthouder ende Capiteyn Generael, ondertekent

A. GENITS.

Privelegie van Wilhelmus de I. Prince van Orangie, Anno 1573.
den 27. Maert; Vervattende 't affetten der kleyne Bieren,
en 't verhoogen der vreemde Bieren, &c.

Leght in de Doose, geteeckent met de Letter R.

Op te poincten den Prince van Orangie, Grave van Nassau, &c. Stadthouder en Generael van wegen sijn Kon. Maj. over Hollandt, Zeelandt, Vrieslant ende Uytrecht, by de Gecommitteerde van Credentie, aen sijne Excellentie by schriftelijcke memorie verfocht ende verthoont, ende eerst omme de gemeente van Enchuyfen gegunnet te werden vrydom op den Impost op de kleyne Bieren, is van de Staten des Landts van Hollandt op desen gehadt, by sijne Excellentie verklaert, alsoo oirpronckelicken d'Imposten op de Wijnen ende Bieren sijn opgheselt in Hollandt, als sy meer andere Landen in den voorleden Oorloghe van Vrankrijk zedert den Jare twee- ofte drie-en-vijftigh, omme Jaerlijcks te vervallen de renten ende interesten van de penningen tot ten generale bescherminge der Landen, by de gemoe- ne Staten die Majesteit geaccordeert, ende over Hollandt op-gebraght, sonder yemandt geestelijck of wairlijck daer van eenige vrydommen te genieten, ofte eenige Bieren daer van uyt te besunderen, wesende der selfder Impost oock mitten verloop van den tijdt by consent van de Staten verhooght, omme daer uyt als een gemeen middel te vinden, soo wel die lasten van de Renten op den Landen van Hollandt staende, als die dagelijcksche voervallende onkosten der selfer Landen in 't gemeen, soo en magh niemant van de Steden daer alsins worden gevrijdt, maer moet daer inne eenen eenparigen voet ende ordonnantie gehouden worden, als van oudts gedaen es, sonder d'ene van de Steden daer mede meer te beswaren ofte verlichten dan d'andere. Maer omme die schamele gemeente eenighsins te verlichten aengaende die kleyne Bieren, wordt goedt gevonden den excijsen daer op staende af te setten, en die te setten op den vreemden ende swaren Bieren, sulcks dat die van Enchuyfen dat oirbaerlijckst beduncken sal, daer toe sy-luyden by deser worden geauthorisert, ende des

noodt werdt henluyden vorder acte van consent verleent sal worden tot heurluyder verfoetcke, soe oick sijne Excellentie niet laten sal, in allen anderen dienlijcke saecken, den selven van Enchuyfen te vorderen ende te handthouden, in heuren oude gerechtigheden en Privelegien, als sunderlinge genegen zijnde tot den vorderinghe ende vermeerderinghe des welvaerts der selfder Stede.

Belangende de vrydom van Wafferaers tollari voor de burgeren van Enchuyfen, omme die te genieten als die van Amstelredam, &c. gemerckt sijne Excellentie niet en verstaet des Maj. noch eenige sijne Maj. Vafallen, Heerlijckheden ofte Gerechtigheden te veranderen ofte verminderen, dan mit kennisse der saken, sal sijne Excellentie op de gerechtigheyt ende ghelegentheydt der selver tol doen onderfoecken, mitsgaders op de vrydomme van die van Amstelredam, uyt wat tijtel ofte insichte die selfde vrydomme by hen genoeten es, ende men sal middeler tijdt by provisie die van Enchuyfen laten passeren by schrijvinge alleen onder cautie by de Stadt voor de burgeren daer vooren te stellen, sonder den tol mitter daedt te betalen tot anders geordonneert sal zijn.

Aengaende de betalinghe van de Renten tot Amstelredam, Kampen, Deventer, Swol ende andere plaessen, hen als vyanden dragende, &c. sal die worden voor als noch gesurgeert ende opgehouden, ende gebruyckt mogen worden by provisie totte Fortificatie van der stede Enchuyfen, ter tijdt ende wijlen naer gesteltemisse des tijds, by tractaet ofte overkomste namaels anders daer op gehandelt sal zijn.

Op ten achterwefen van de voorgaende toerustinghe, daer van noch eenige somme van penningen restieren te betalen, sal sijne Excellentie mitten Staten alle middelen besorgen ende voorwenden, wes eenighsins mogelijk sal zijn, omme de voorsz. achterwefen te doen betalen, ver-

M 2

staende

staende dat de selve niet tot particuliere laste van yemandt, maer tot generale lasten van geheel Hollandt sullen komen mit alle andere onkosten ende schulden, die op de toerustinghe van nieuws voorhanden zijnde, gedaen ende gemaeckt mogen worden; ende sullen voor 't eerste daer toe gebruyckt mogen worden ter goeder reckeninge, die penningen aldaer in 't Noorder-quartier ende Waterlandt, komende van 't Teycken en of Stempelen van den gelde, mitsgaders van den Imposten op den Wijnen ende Bieren, ende diergelijke des gemeene Landts penningen, versoecke mitsdien sijne Excellentie dat die van Enchuyfen mitten anderen Steden eendrachtelijken de saken ter herten willen nemen, tot heure, heurer kinderen ende nakomelingen bevryinge ende welvaerte; volherdende in heure goede Officie, ende loffelijcke naerfligheydt tot noch toe daer inne gepleeght, ende 't sijnder tijdt te erkennen.

Van 't Geschut op de nieuwe Fortresse sal men die van Enchuyfen niet laten onversien, voor soo veele 't selfde eenighsins sal wesen 't overkomen, ende sullen oock die van Enchuyfen daer toe mogen gebruycken, by verkoopinge, permutatie oft anders, alsulcke Klocken als sy-luyden binnen heure Stadt mogen 't over hebben, ofte weten te bekomen ten platten Lande, meer dan daer van noodde zijn, die hun-luyden by desen geoirloft worden daer toe te mogen aenvaerden, mits een die principaelste, ende oock die slagh-klock ofte buer-klock op elck Dorp latende tot gerief van de gemeente.

Sijne Excellentie accordeert oock by desen dat die van Enchuyfen heuren Ballast wederom-

me op Huysduynen sullen mogen halen, soo vry als sy-luyden over acht ofte thien Jaren 't selfde plegen te doen, ende dit by provisie.

Noepende die Landen ende goeden van den Kloosteren, is sijne Excellentie te vreden dat de selfde onder bewaernisse ende administratie van goede ghetrouwe ende bequame perfoonen beheert, ende naer goetduncken van de Burgermeesters ende Regeerders der stede van Enchuyfen verdeylt worden onder de Armen, als Gasthuys, Weeshuys, Provenhuys, Huys-sitten ende diergelijke arme Hnyfen, mits dat die conventualen van behoerlijcke woon-plaetsen, alimentatie ende betamelijcke onderhoudenisse voorsien worden soo lange die in leven sullen wesen. Ende sal by de selfde van Enchuyfen een Pesthuys opgerecht mogen worden, binnen oft buyten der voorsz. Stede, alwaer de voornoemde Burgermeesters, Regierders ende Vroedschappen der selfder Stede 't selve bevinden sullen bequamelijckst, onforgelijckst geordonneert ende gemaeckt te mogen werden.

Ende sal voorts sijne Excellentie niet nalaten mit alle forghvuldigheydt ende vermogen den voornoemden van Enchuyfen als allen anderen getrouwen ingeseteren van Hollandt te vorderen, te verschoonen ende te beschermen in allen heuren gerechtigheden, handelinghe ende neeringe, by allen Koningen ende Potentaten, in Landen ende Steden, daer des noodigh ende billick bevonden sal worden. Aldus gedaen tot Delft, den xxvij. Martij, xv^c. drie-en-tseventigh, was geteekent

GUILHELM de NASSAU.

Request aen Wilhelmus de I. Prince van Orangien; Wegens 't Grootflagh.

Leght in de Doofe, geteekent met de Letter R.

Verhoenen in aller reverentie uwe Excellentie goetwillige, die Burgermeesters ende Regierders der stede van Enchuyfen, datter een oudt gebruyck ofte misbruyck sonder by eenig Privelegie bevesticht es, dat die Burgermeesters van Enchuyfen mitte geheele Wet ofte Magistraet aldaer, Jaerlijcks op ten tweeden dagh in Mey gaen in Bovenkarspel, een halve ure gaens van Enchuyfen, omme aldaer mit den Burgermeesteren van Grootebroeck die rekeninghe van 't Grootflagh te hoeren, en de verhueringe van den selven Grootflagh te doen, ende alsoe die selve rekeninghe ende verhueringe in dese periculoese tijdt bequamelicker gedaen soude moegen worden op het Stadthuys van Enchuyfen, in 't oopenbaer ende bywesen van den geenen die van oude tijden daer toe gerequireert zijn geweest, ende dat sonder eenige vreesse ofte pericle,

daer ter contrarie 't selve in den voorsz. Dorpe sonder groote vreesse ende pericle niet geschieden en kan, overmidts die oude heele Wet hem uytte Stadt is absenterende, ende aenghesien dat niemant daer by interest en magh pretenderen; soe versoucken die supplianten dat uwe Excellentie gelieve te ordonneren; dat sy die voorsz. rekeninghe van 't Grootflagh, ende verhueringe van dien tot noch toe in Bovenkarspel gedaen, van nu voortae gedaen sal worden binnen die stede van Enchuyfen op het Stadthuys aldaer, in presentie van den geene, die gewoonlijck zy daer by te wesen, dit doende &c.

Sijne V. G. gehoort hebbende 't rapport van dese Requeste, ende geconsidereert de redenen daer inne begrepen, ordonneert mits desen, dat de rekeningen van 't Grootflagh ende verhueringe van den selven, van nu voortae gedaen sal worden